

VILL DU VETA MER?

Att människan har rättigheter är inte en ny idé men när den allmänna förklaringen antogs av FN 1948 var det första gången som människors rättigheter artikulerades på global nivå. I deklarationen sammanfattades i trettio artiklar människors medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Dessa artiklar blev grunden för det system av mänskliga rättigheter vi har idag. Arbetet med att utforma rättsligt bindande konventioner satte igång direkt efter att den allmänna förklaringen hade antagits. Dock visade det sig att det var svårt för alla stater att enas om vilka rättigheter som skulle finnas med. Vissa länder tyckte det var viktigast med de medborgerliga och politiska rättigheterna medan andra tyckte det var viktigare med ekonomiska och sociala rättigheter. Detta resulterade i att två olika konventioner skapades; konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna.

Även om ett diskrimineringsförbud fanns med i de tidiga konventionerna kvarstod ett särskilt skyddsbehov för vissa grupper. Den första av de så kallade kollektiva rättighetskonventionerna var konventionen om avskaffande av all form av diskriminering av kvinnor som kom 1979. Därefter har särskilt skydd tillkommit för bland annat barn, personer med funktionsnedsättning och migrantarbetare. Det har också behövts ett särskilt skydd mot vissa grova kränkningar. 1984 antogs en konvention som förbjuder tortyr, och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling och 2010 en som är till skydd mot påtvingande försvinnanden. Konventionsrättigheterna kontrolleras av en kommitté som tillsammans med bland andra FN:s råd för mänskliga rättigheter övervakar att staterna följer det som står i konventionerna. Varje stat är skyldig att lämna en rapport om hur de lever upp till rättigheterna. Rapporter lämnas också ofta in av civilsamhällets organisationer vilket är ett viktigt komplement för att ge kommittén en så heltäckande bild som möjligt.

Det finns även regionala skydd för mänskliga rättigheter. I Europa antogs 1950 europakonventionen som handlar om medborgerliga och politiska rättigheter.

Vill du veta ännu mer? Läs vidare här:

- Alla har rätt: en bok om diskrimineringslagen
- Lika i värde och rättigheter: om mänskliga rättigheter
- Människorätt: grundbok om mänskliga rättigheter
- Här kan du hitta de konventioner som Sverige anslutit sig till och läsa mer om arbetet med mänskliga rättigheter:
www.manskligarattigheter.se